

3 โครงการพัฒนาพุทธปัญญา

หลักการและเหตุผล

ปัญหาสำคัญที่ผู้ปกครองและครูเผชิญอยู่โดยเฉพาะในห้องเรียนก็คือการที่เด็กมักจะพูดคุยกันอย่างมากในระหว่างชั่วโมงเรียนทำให้เกิดผลกระทบตามมาก็คือว่าเด็กจะขาดความเข้าใจในบทเรียนและไม่สามารถทำข้อสอบได้ซึ่งถึงแม้ว่าจะได้มีการพยายามแก้ไขในหลายทางแล้วก็ยังไม่อาจที่จะแก้ไขได้อย่างเห็นผล ซึ่งเมื่อเด็กขาดความเข้าใจในเรื่องหนึ่งแล้วก็จะเกิดผลกระทบเป็นลูกโซ่ทำให้ไม่อยากเรียนหรือไม่สนใจในวิชาดังกล่าวในที่สุด

ผู้ปกครองได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่อประเด็นดังกล่าวและเห็นว่าหนทางหนึ่งที่จะช่วยได้ก็คือการฝึกฝนเด็กให้มีสมาธิและมีความนิ่งในจิตน่าจะเป็นทางแก้ไขได้ทางหนึ่ง นอกจากนี้การสร้างสมาธิยังจะส่งผลอย่างมากต่อการทำให้เกิดปัญญาตามมาได้อีกด้วย

แนวปฏิบัติที่แนะนำในที่นี้ก็คือการพยายามสร้างให้เกิดพุทธปัญญาให้เกิดขึ้นด้วยหลักการพื้นฐาน คือ การส่งเสริมให้มีการปฏิบัติตามหลักไตรสิกขา ซึ่งก็คือ ศีล สมาธิ และปัญญา นั่นเอง

สิกขา คือการศึกษา ไตรสิกขาจึงเป็นการศึกษาใน 3 ด้าน ที่จะทำใ้บุคคลพัฒนาอย่างมีบูรณาการและให้มนุษย์เป็นองค์รวมที่พัฒนาอย่างมีดุลยภาพ

ศีลคือการศึกษาที่ฝึกในด้านการสัมพันธ์ติดต่อกับปฏิบัติจัดการกับสิ่งแวดล้อม ทั้งทางวัตถุและทางสังคม ทั้งด้วยอินทรีย์ต่างๆและด้วยพฤติกรรมทางกาย วาจา พูดอีกอย่างก็คือมีวิถีชีวิตที่ปลอดเวรภัยไร้การเบียดเบียนหรือการดำเนินชีวิตที่เกื้อกูลแก่สังคมและแก่โลกศีลนี้เป็นพื้นฐานให้เกิดสมาธิ คือความสงบใจ

สมาธิ คือการศึกษาที่ฝึกในด้านจิต หรือระดับจิตใจ ได้แก่การพัฒนาของจิตทั้งในด้านคุณธรรม ในด้านความสามารถของจิต เช่น ความเข้มแข็งมั่นคง ความเพียรพยายาม ความขยัน ความอดทน ความรับผิดชอบ ความมุ่งมั่นแน่วแน่ และความมีสติ สมาธิที่มีศีลเป็นเบื้องต้น เป็นสมาธิที่มีผลมากบุคคลผู้มีศีลย่อมอยู่อย่างสงบ บุคคลผู้มีจิตเป็นสมาธิดีก็ฉันนั้น ย่อมสงบอยู่ได้ไม่กระวนกระวายสมาธิอย่างนี้ย่อมก่อให้เกิดปัญญา

ปัญญา หรือการศึกษาที่ฝึกหรือพัฒนาในด้านการรู้ความจริงเริ่มตั้งแต่การหาเหตุผล ความเห็นที่เข้าสู่แนวทางของความเป็นจริง การรู้จักหาความรู้ ความเข้าใจ ความหยั่งรู้เหตุผล การเข้าถึงความจริง การนำความรู้มาใช้แก้ปัญหา และคิดการต่างๆ ในทางเกื้อกูล สร้างสรรค์

ฉะนั้น การปฏิบัติธรรมจึงต้องเป็นไปตามขั้นตอน ในไตรสิกขา ๓ อันได้แก่ ศีล สมาธิ และปัญญา เพื่อความมั่นคงทางจิต เริ่มจากศีล คือมีสติและสัมปชัญญะ หิริโอตตัปปะ องค์

แห่งคุณธรรมเป็นพื้นฐานเพื่อก้าวเข้าสู่สมาธิที่เป็นสัมมาสมาธิและยกจิตขึ้นพิจารณาให้เกิดปัญญา ความรอบรู้

วัตถุประสงค์

- 1 เพื่อสร้างเสริมให้เด็กนักเรียนมีสติและสมาธิที่จะนำไปสู่ความพร้อมในการเรียนรู้
- 2 เพื่อพัฒนานักเรียนไปสู่การมีปัญญาในเชิงพุทธ
- 3 เพื่อสร้างเสริมให้นักเรียนมีความสนใจใฝ่ธรรมและนำมาปรับใช้ในชีวิตได้อย่างมีความยั่งยืน

แผนงานและกิจกรรมสำคัญ

- 1 การเรียนรู้ในเรื่องไตรสิกขา
- 2 การฝึกสมาธิของนักเรียนและครู
- 3 การประยุกต์ใช้เรื่องสมาธิในห้องเรียน
- 4 การจัดกิจกรรมเสริมสร้างพุทธปัญญา
- 5 สรุบบทเรียน

ระยะเวลาดำเนินการ

ระหว่าง ก.ย. 2552 – ก.ย. 2554

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- 1 นักเรียนมีสมาธิที่ดี
- 2 นักเรียนมีความพร้อมและความใส่ใจต่อการเรียนในห้องเรียนได้ดียิ่งขึ้น
- 3 นักเรียนและครูมีพุทธปัญญามากขึ้น

งบประมาณ

ผู้รับผิดชอบโครงการ

เครือข่ายผู้ปกครอง 2552/2553 และครู